

ב. מי שנעשה קבלן דבעל חוב עבור הלואה א-1 שהמלוה נחסר ממון על סמך התחייבותו, דברי הכל משתעבד.

ג. אבל ערב דבעל חוב שיש חסרון בערך התחייבותו, שהרי לא נעשה "קבלן", אלא "ערב", ומאידך יש לומר שדעתו להשתעבד, שהרי נחסר מלוה ממון על פיו.

ד. וכן קבלן דכתובה, שאמנם לא נחסרה האשה ממון על פיו, אבל מאידך, יש מעלה לערך התחייבותו, שהרי נעשה "קבלן".

בשני אלו, פליגי אמוראים, איכא למאן דאמר: אף על גב דלית ליה נכסי ללוה משתעבד הערב, כיון דאיכא "חדא למעליותא", על כל פנים, כפי שנתבאר.

ואיכא למאן דאמר: אי אית ליה נכסי ללוה בשעה שנעשה ערב משתעבד, ואי לית ליה לא משתעבד הערב, כיון דליכא "תרתיה לחיובא", ואינו דומה לקבלן דבעל חוב.

תחילה", ואין האב צריך לשלם (20) וכיון שאין לבן נכסים, נמצא שהאב כלל לא נשתעבד להיות ערב, ולמה ישלם! ?

ומשנינן: איבעית אימא: בדהו ליה [שהיו לבן] נכסים, בשעה שנעשה האב ערב, ואחר כך אישתדוף [התקלקלו השדות]

ואיבעית אימא: לא היו לבן נכסים, ואף על פי כן, כל שהוא לגבי בריה [לצורך בנו], מפני חיבתו, שעבודי משעבד האב נפשיה [את עצמו].

ענה חוזרת הגמרא, לפרט את דיני ערב וקבלן, מתי משתעבד הוא, ומתי אין כוונתו להשתעבד.

איתמר

א. ערב דכתובה שאינו "קבלן" דברי הכל: לא משתעבד, כיון שלא התכון אלא לעשות מצוה, שתתרצה האשה להנשא, והרי לא גרם לה הפסד בכך, (21) ועל כן לא היתה דעתו להשתעבד לכתובתה.

אף על פי שיש נכסים ללוה, (וראה מה שתיירן בקרבן נתנאל אות ז)

ותוספות כתבו שבעל כרחך אין לבן נכסים, כי אם יש לו נכסים, לא יגבה מן הערב אלא זיבורית, כיון שאם היה גובה מן היתומים היה גובה זיבורית, ראה במהרש"א, במה שציין כאן בגליון הש"ס. וברמב"ן.

21. א. בגמרא לקמן הוזכר "מצוה הוא דעבד" וכן כתבו כאן הראשונים אך רש"י השמיט פרט זה.

וראה ברמב"ן שהתחייבותו היתה אסמכתא בעלמא כי לא התכווין אלא לשם מצוה, ואין לומר שדעתו להשתעבד כיון שהיא עושה על

ואני קבלן" מכל מקום בעינן נמי התפסת מטלטלין.

ועוד כתב לחלק, בין מלוה המוציא מעות מידו מחמת נאמנות הערב, וסגי בלשון קבלנות, לבין הכא שאין כאן אלא שעבוד בעלמא, ולא סגי בלשון קבלנות, אלא צריך גם התפסת מטלטלין.

והנה לשון רש"י משמע שהיא חזרה ונטלה את המטלטלין מן הקבלן ונתנתו לבעלה בציווי הערב וכן כתב תוספות הרא"ש וראה ב"חידושי הריטב"א" ובציון 147 שם.

20. רש"י.

ובתוספות הקשו, שבקבלן יכול לפרוע ממנו,